FIL-QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Aaron M. Bugeja M.A. (Law), LL.D. (melit)

Illum 27 ta' Ottubru 2022

Appell numru 326/2019

Il-Pulizija
vs.
Clyde BONAVIA

Il-Qorti rat is-segwenti :

A. L-IMPUTAZZJONIJIET

1. Dan huwa appell minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) nhar il-15 ta' Novembru 2019 kontra Clyde BONAVIA (detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 410684M) li ġie mixli talli:

(i) Talli nhar it-2 ta' Novembru 2005 għall-ħabta tas-sagħtejn ta' filgħodu ġewwa Triq San Domenika Żabbar, ittanta li jisraq minn vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni HAU 682 tal-għamla Toyota għad-dannu ta' Paolo Galea, liema reat ma seħħx minħabba xi ħaġa indipendenti u aċċidentali mill-volonta' tiegħu liema attentat huwa aggravat bil-mezz, bil-ħin u bix-xorta tal-ħaġa misruqa;

(ii) U aktar talli fl-istess data, ħin, lok u ċirkostanzi, volontarjament ħassar, għamel ħsara jew għarraq ħwejjeġ ħaddieħor, mobbli jew immobbli u ċjoe' għamel ħsara fil-vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni HAU 682 tal-

għamla Toyota liema ħsara hija ta'aktar minn Ewro 116.47 u dan għad-detriment ta' Paolo Galea;

(iii) U aktar talli fl-istess data, ħin, lok u ċirkostanzi, irrenda ruħa reċediv ai termini tal-Artikoli 49, 50 u 289 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta liema sentenzi saru definittivi u ma jistgħux jinbidlu.

B. IS-SENTENZA APPELLATA

2. Permezz tas-sentenza aktar 'il fuq imsemmija, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta), wara li rat l-Artikoli 17, 20, 31, 41(1)(a), 261(b)(f)(g), 263(a), 270, 271(g), 278(3) u 325(1)(d) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta il-Qorti sabet lill-imputat ħati tal-ewwel u tat-tieni imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u kkundannatu tlettax -il xahar priġunerija. Il-Qorti ddikjarat ukoll lill-imputat mhux ħati tat-tielet imputazzjoni miġjuba fil-konfront tiegħu u lliberatu minnha. In oltre, b'applikazzjoni tal-Artikolu 533 tal-Kodiċi Kriminali, il-Qorti kkundannat lill-imputat sabiex sa żmien xahar minn meta jiġi hekk mitlub bil-miktub mir-Reġistratur tal-Qorti iħallas lill-istess is-somma ta' Ewro 538.04 liema ammont jirrappreżenta l-ispejjeż konnessi mal-ħatra tal-esperti f'dan il-każ.

C. L-APPELL INTERPOST

3. Illi BONAVIA appella minn din is-sentenza fejn talab lil din il-Qorti sabiex joġgħobha tħassar u tirrevoka s-sentenza appellata għal dak li għandu x'jaqsam mas-sejbien ta' ħtija għall-ewwel u t-tieni imputazzjoni u konsegwentement tillibera lill-appellant minn kull ħtija miġjuba kontra tiegħu u fir-rigward tat-tielet imputazzjoni, li din tiġi kkonfermata fejn ma nstabitx ħtija rigward l-addebitu tar-reċediva u dan wara li stqarr is-segwenti (in suċċint) li l-unika prova li nġabet kontra tiegħu fis-sens li seta' kien involut fl-attentat ta' serqa hija impronta diġitali tiegħu li nstabet fuq barra tal-karrozza. Din biss kienet ir-raġuni li waslet lill-Pulizija għall-arrest ta' Clyde Bonavia u li fuqha resquh b'rabta ma dan il-każ. L-appellant dejjem ċaħad li kien involut fl-attentat ta' serq iżda spjega li darba minnhom ftakar illi kellu żarbun li kien qed iweġġgħu u hu prova jirranġah u filwaqt illi għamel dan serraħ mal-karozza mertu tal-każ. L-appellant tenna wkoll li, għal massimu, din il-prova setgħet twassal biss sal-grad tal-probabbli iżda mhux għall-konklużjoni lil hinn minn kull dubju dettat

mir-raġuni li l-appellant kien involut fl-attentat ta' serqa. Huwa staqsa jekk kienx possibbli jew probabli li wieħed iħalli l-marki fuq karozza li tinsab barra fit-triq għal raġuni li ta. Huwa jikkonkludi li dan kien kemm possibbli u kif ukoll probabli. B'hekk tenna li kellu jiġi liberat.

D. IL-PARTI ĠENERALI

4. Illi din il-Qorti hija Qorti ta' reviżjoni tas-sentenza tal-Qorti tal-Man ġistrati u ma tbiddilx l-apprezzament tal-provi magħmul mill-Qorti tal-Maġistrati meta dik il-Qorti tkun legalment u raġonevolment korretta fl-apprezzament li hija kienet għamlet. Fis-sentenza **Ir-Repubblika ta' Malta vs Emanuel ZAMMIT** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Superjuri)[1] intqal:

> kif dejjem gie ritenut huwa principju stabbilit fil-gurisprudenza ta' din il-Qorti li hija ma tiddisturbax l-apprezzament dwar il-provi maghmul mill-ewwel Qorti jekk tasal ghall-konkluzjoni li dik il-Qorti setghet ragjonevolment u legalment tasal ghall-konkluzjoni li tkun waslet ghaliha. Fi kliem iehor, din

[1] Tal-21 t'April 2005. Ara wkoll Ara, fost ohrajn, l-Appelli Kriminali Superjuri: **Ir-Repubblika ta' Malta vs Domenic Briffa**, 16 ta' Ottubru 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Godfrey Lopez** u r-**Repubblika ta' Malta v. Eleno sive Lino Bezzina** 24 ta' April 2003, **Ir-Repubblika ta' Malta vs Lawrence Asciak sive Axiak** 23 ta' Jannar 2003, **Ir-Repubblika ta' Malta vs Mustafa Ali Larbed**; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Thomas sive Tommy Baldacchino**, 7 ta' Marzu 2000, **Ir-Repubblika ta' Malta vs Ivan Gatt**, 1 ta' Dicembru 1994; u **Ir-Repubblika ta' Malta vs George Azzopardi**, 14 ta' Frar 1989; u l-Appelli Kriminali Inferjuri: **Il-Pulizija vs Andrew George Stone**, 12 ta' Mejju 2004, **Il-Pulizija vs Anthony Bartolo**, 6 ta' Mejju 2004; **Il-Pulizija vs Maurice Saliba**, 30 ta' April 2004; **Il-Pulizija vs Saviour Cutajar**, 30 ta' Marzu 2004; **Il-Pulizija vs Seifeddine Mohamed Marshan** et, 21 ta' Ottubru 1996; **Il-Pulizija vs Raymond Psaila et**, 12 ta' Mejju 1994; **Il-Pulizija vs Simon Paris**, 15 ta' Lulju 1996; **Il-Pulizija vs Carmel sive Chalmer Pace**, 31 ta' Mejju 1991; **Il-Pulizija vs Anthony Zammit**, 31 ta' Mejju 1991.

Fil-kawża **Ir-Repubblika ta' Malta vs Domenic Briffa** ġie mistqarr li :

> Kif gie ritenut diversi drabi, hawn qieghdin fil-kamp ta' l- apprezzament tal-fatti, apprezzament li l-ligi tirrizerva fl- ewwel lok lill-gurati fil-kors tal-guri, u li din il-Qorti ma tiddisturbahx, anke jekk ma tkunx necessarjament taqbel mija fil-mija mieghu, jekk il-gurati setghu legittimament u ragonevolment jaslu ghall-verdett li jkunu waslu ghalih. Jigifieri l-funzjoni ta' din il-Qorti ma tirrizolvix ruhha f'ezercizzju ta' x'konkluzjoni kienet tasal ghaliha hi kieku kellha tevalwa l-provi migbura fi prim'istanza, imma li tara jekk il-verdett milhuq mill-gurija li tkun giet "properly directed", u nkwadrat fil-provi prodotti, setax jigi ragonevolment u legittimament milhuq minnhom. Jekk il-verdett taghhom huwa regolari f'dan is-sens, din il-Qorti ma tiddisturbahx (ara per ezempju Ir-Repubblika ta' Malta v. Godfrey Lopez u r-Repubblika ta' Malta v. Eleno sive Lino Bezzina decizi minn din il-Qorti fl-24 ta' April 2003, Ir-Repubblika ta' Malta v. Lawrence Asciak sive Axiak deciza minn din il-Qorti fit-23 ta' Jannar 2003, Ir-Repubblika ta' Malta v. Mustafa Ali Larbed deciza minn din il-Qorti fil-5 ta' Lulju 2002, ir-Repubblika ta' Malta v. Thomas sive Tommy Baldacchino deciza minn din il-Qorti fis-7 ta' Marzu 2000, u r-Repubblika ta' Malta v. Ivan Gatt deciza minn din il-Qorti fl-1 ta' Dicembru 1994).

il-Qorti ma tirrimpjazzax id-diskrezzjoni fl-apprezzament tal-provi ezercitata mill-ewwel Qorti izda taghmel apprezzament approfondit tal-istess biex tara jekk dik l- ewwel Qorti kinitx ragjonevoli fil-konkluzjoni taghha. Jekk, izda, din il-Qorti tasal ghall-konkluzjoni li l-ewwel Qorti, fuq il-provi li kellha quddiemha, ma setghetx ragjonevolment jew legalment tasal ghall-konkluzjoni li tkun waslet ghaliha, allura din tkun raguni valida, jekk mhux addirittura impellenti, sabiex din il-Qorti tiddisturba dik id-diskrezzjoni u konkluzjoni.

5. Anke jekk din il-Qorti tistħarreġ ix-xiehda li tkun tressqet quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, ir-rwol ta' din il-Qorti jibqa' dak ta' reviżjoni tad-deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati. Fil-kors ordinarju tal-funzjoni tagħha, ma ssirx Qorti ta' ritrattazzjoni, u ma terġax tisma' l-każ u tiddeċiedi l-każ mill-ġdid. Id-deċiżjoni jekk l-imputat ikunx ħati jew le teħodha l-Qorti tal-Maġistrati, li għandha d-dover li tanalizza l-provi u l-argumenti legali kollha u tasal għall-konklużjonijiet tagħha.[2]

6. Din il-Qorti, b'hekk tirrevedi s-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati billi tara jekk u safejn, bis-saħħa tal-provi li jkunu ġew miġjuba mill-partijiet u tal-argumenti legali dibattuti quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, setgħetx dik il-Qorti legalment u raġonevolment tasal għall-konklużjoni milħuqa minnha fis-sentenza tagħha. Biex tagħmel dan ix-xogħol ta' reviżjoni din il-Qorti, tkun trid tifli l-provi u l-argumenti miġjuba quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u tara jekk, u safejn, b'dawk il-provi li kellha quddiemha, il-Qorti tal-Maġistrati setgħetx tasal għall-konklużjonijiet tagħha kif jidhru fis-sentenza b'mod tajjeb u skont il-Liġi.

7. Jekk din il-Qorti tara li l-Qorti tal-Maġistrati setgħet tasal għall-konklużjonijiet li waslet għalihom skont il-provi u l-argumenti legali li kellha quddiemha, anke jekk dik ma kienetx l-unika konklużjoni li dik il-Qorti setgħet tasal għaliha, allura din il-Qorti ma tibdilx il-konklużjonijiet milħuqa mill-Qorti tal-Maġistrati. Dan peress li jekk il-Qorti tal-Maġistrati tkun għamlet xogħolha tajjeb, din il-Qorti ma tistax taqbad u tibdlilha s-sentenza tagħha, jekk mhux għax ikun hemm raġuni valida. Il-fatt biss li l-appellant ma jkunx jaqbel mal-konklużjonijiet tas-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati mhux biżżejjed biex din il-Qorti tibdel is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati.

8. Jekk mill-banda l-oħra din il-Qorti tara li, mill-provi li nġiebu jew mill-argumenti legali imresqin quddiemha, l-Qorti tal-Maġistrati tkun żbaljat fl-apprezzament tal-provi jew fl-interpretazzjoni tal-argumenti

[2] u dan sakemm ma jkunx hemm raġunijiet eċċezzjonali entro l-parametri ta' dak li jipprovdi l-artikolu 428(3)(5) tal-Kodiċi Kriminali li din il-Qorti tkun tista' tiddeċiedi hi l-meritu tal-kawża.

legali imresqin quddiemha, b'mod li allura din il-Qorti tqis ma jkunx sigur u sodisfaċenti li tistrieħ fuq dawk il-konklużjonijiet, allura din il-Qorti imbagħad għandha s-setgħa u d-dmir li tibdel dik is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati, jew dawk il-partijiet minnha li jirriżultaw li jkunu żbaljati jew li ma jirriflettux il-Liġi.[3]

9. Dawn il-provi pero jridu qabel xejn ikunu jirrispettaw ir-regoli tal-evidenza fi proċedimenti penali. L-artikolu 637 tal-Kodiċi Kriminali jgħid li għal dak li jirrigwarda xhieda ta' eta' minuri, xhieda tal-imputat kif ukoll ix-xhieda ta' persuni li huma klassifikati taħt l-artikolu 636 tal-Kodiċi Kriminali, fosthom persuni li jkollhom interess fil-kwistjoni li fuqha tkun meħtieġa x-xhieda tagħhom, jew fir-riżultat tal-kawża:

> id-deċiżjoni (dwar il-kredibbilta tagħhom) titħalla fid-diskrezzjoni ta' min għandu jiġġudika l-fatti, billi jittieħed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xhieda għandiex mis-sewwa jew hix konsistenti, u ta' fattizzi oħra tax-xhieda tiegħu, u jekk ix-xhieda hix imsaħħa minn xiehda oħra, u taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ.

10. Imbagħad l-artikolu 638 tal-Kodiċi Kriminali jagħmilha ċara li huwa fid-dover tal-Prosekuzzjoni li ġġib il-provi kollha u l-aħjar prova possibbli sabiex il-grad tal-prova tal-Prosekuzzjoni jintlaħaq b'suċċess. Jekk dawk il-provi jkunu jikkonsistu prinċipalment fil-verżjoni ta' xhud waħdieni, il-Qorti xorta waħda tista' tasal sal-grad ta' prova rikjest fi proċedimenti kriminali, jekk dak ix-xhud ikun ġie emnut; u dan peress li f'din l-eventwalita, din ix-xiehda ssir biżżejjed biex tagħmel prova sħiħa u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt ġie ippruvat minn żewġ xhieda jew aktar. Fil-fatt l-artikolu 638(2) tal-Kodiċi Kriminali jgħid li xhud wieħed waħdu, jekk emnut, huwa suffiċjenti sabiex fuq ix-xiehda tiegħu il-Qorti tkun tista' ssib ħtija. Dan il-prinċipju ġie kkonfermat f'diversi każijiet li dawn il-Qrati kellhom quddiemhom fil-passat.[4] Jiġifieri huwa legalment korrett u

---

[3] Ara wkoll, fost oħrajn, l-Appelli Kriminali Superjuri: **Ir-Repubblika ta' Malta vs Rida Salem Suleiman Shoaib**, 15 ta' Jannar 2009; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Paul Hili**, 19 ta' Gunju 2008; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Etienne Carter**, 14 ta' Diċembru 2004; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Domenic Briffa**, 16 ta' Ottubru 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Godfrey Lopez** u **Ir-Repubblika ta' Malta vs Eleno sive Lino Bezzina,** 24 ta' April 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Lawrence Asciak sive Axiak,** 23 ta' Jannar 2003, **Ir-Repubblika ta' Malta vs Mustafa Ali Larbed**, 5 ta' Lulju 2002; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Thomas sive Tommy Baldacchino**, 7 ta' Marzu 2000, **Ir-Repubblika ta' Malta vs Ivan Gatt**, 1 ta' Diċembru 1994; u **Ir-Repubblika ta' Malta vs George Azzopardi**, 14 ta' Frar 1989; u l-Appelli Kriminali Inferjuri: **Il-Pulizija vs Andrew George Stone**, 12 ta' Mejju 2004, **Il-Pulizija vs Anthony Bartolo**, 6 ta' Mejju 2004; **Il-Pulizija vs Maurice Saliba**, 30 ta' April 2004; **Il-Pulizija vs Saviour Cutajar**, 30 ta' Marzu 2004; **Il-Pulizija vs Seifeddine Mohamed Marshan et**, 21 ta' Ottubru 1996; **Il-Pulizija vs Raymond Psaila et**, 12 ta' Mejju 1994; **Il-Pulizija vs Simon Paris**, 15 ta' Lulju 1996; **Il-Pulizija vs Carmel sive Chalmer Pace**, 31 ta' Mejju 1991; **Il-Pulizija vs Anthony Zammit**, 31 ta' Mejju 1991.

[4] Ara fost oħrajn l-appelli kriminali sede inferjuri fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Bonavia** ppreseduta mill-imħallef Joseph Galea Debono u datata s-6 ta' Novembru 2002; **Il-Pulizija vs Antoine Cutajar** ippreseduta mill-Imħallef Patrick Vella u deċiża fis-16 ta' Marzu 2001; **Il-Pulizija vs Carmel Spiteri**

permissibbli Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tasal li ssib ħtija f'persuna akkużata fuq ix-xiehda ta' xhud wieħed biss.

11. In oltre kif gie ritenut mil-Qorti fl-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Thorne:**[5]

> mhux kull konflitt fil-provi ghandu awtomatikament iwassal ghall-liberazzjoni tal-persuna akkuzata. Imma l- Qorti, f' kaz ta' konflitt fil-provi, trid tevalwa l-provi skond il-kriterji enuncjati fl-artikolu 637 tal-Kodici Kriminali w tasal ghall-konkluzzjoni dwar lil min trid temmen u f' hix ser temmnu jew ma temmnux'.

12. F'dan il-kuntest, allura, l-akbar sfida li jkollhom il-Qrati fil-każijiet li jisimgħu hija li jiskopru l-verita storika; u dan peress li l-evidenza li tinġieb quddiemhom - kemm dik diretta, kif ukoll dik indiretta - mhux dejjem neċessarjament twassal għall-dik il-verita'. Xhud jista' jkun konsistenti kemm fil-veritajiet li jgħid, kif ukoll fil-gideb li jista' jkun qiegħed jgħid. U huwa għalhekk li jeżisti wkoll ir-reat ta' sperġur. Il-Qrati ma għandhomx is-setgħa li jaqraw l-imħuħ tan-nies. Il-Qrati jippruvaw jifhmu xi jkollhom f'moħħhom, f'qalbhom u fil-kuxjenza tagħhom in-nies li jidhru quddiemhom biss mill-kliem li jgħidu u mill-egħmil tagħhom. Il-Qrati jridu jistrieħu biss fuq il-provi li jkunu nġiebu quddiemhom – ċjoe l-evidenza diretta jew l-evidenza indiretta.

13. Mill-banda l-oħra biex persuna tiġi misjuba ħatja, il-Liġi kriminali **<u>ma teħtieġx</u>** li din tkun stabbilita b'ċertezza assoluta. Il-Liġi tal-proċedura Maltija hija imnisla mis-sistema Ingliża fejn huwa meħtieġ li biex Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tkun tista' ssib ħtija f'akkużat, il-Prosekuzzjoni tkun trid irnexxielha tipprova l-każ tagħha lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni in bażi għall-provi imresqa minnha. Jekk id-Difiża tipprova l-punt tagħha fuq bażi ta' probabbilita, jew tislet argument, inkluż mill-provi tal-Prosekuzzjoni stess, u jirnexxielha ddaħħal dubju dettat mir-raġuni, allura l-Qorti ma tkunx tista' ssib ħtija fl-akkużat.

14. Il-Qorti tkun tista' tasal għal din il-konklużjoni biss wara li tkun għarblet il-provi ammissibbli kollha li jkunu tressqu quddiemha, jiġifieri kemm l-evidenza ordinarja kif ukoll dik esperta, kemm dik diretta u kif ukoll dik indiretta. Fl-aħħar mill-aħħar dik il-Qorti trid tkun

---

ippreseduta mill-Imħallef David Scicluna u deċiża fid-9 ta' Novembru 2011; Ara wkoll **Ir-Repubblika ta' Malta vs Martin Dimech** deċiża mill-Qorti tal-Appell Sede Superjuri u ppreseduta mill-Imħallfin Joseph Filletti, David Scicluna u Joseph R. Micallef u datata 24 ta' Settembru 2004.

[5] Deċiza fid-9 ta' Lulju 2003 mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri ippreseduta mill-Imħallef Joseph Galea Debono.

żgura moralment, sure fis-sistema Legali Ingliż,[6] li l-każ seħħ skont kif tkun qed tipprospetta l-Prosekuzzjoni lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. Dan huwa l-ogħla livell ta' prova li l-Liġi teħtieġ biex tinstab ħtija; livell li huwa anqas miċ-ċertezza assoluta, iżda li huwa ogħla mill-bilanċ tal-probabbilitajiet.

15. Fil-każ Ingliż **Majid**,[7] Lord Moses stqarr hekk:

> Judges are advised by the Judicial Studies Board, as they have been for many years, to direct the jury that before they can return a verdict of guilty, they must be sure that the defendant is guilty.

16. Inoltre, fil-ktieb tagħhom **The Modern Law on Evidence**, Adrian Keane u Paul McKeown[8] jgħidu s-segwenti:

> In the wake of difficulties encountered with the formula of proof beyond reasonable doubt, Majid makes it clear that the direction on the criminal standard must adhere to the formula of proof by being "sure", in accordance with the longstanding advice given to judges by the Judicial Studies Board. That advice currently contained in the Crown Court Bench Book, is simply that the prosecution prove their case if the jury, having considered all the relevant evidence, are sure that the accused is guilty. Further explanation is described as 'unwise'. If the jury are not sure then, they must find the accused not guilty.

17. Meta jiġi biex ifisser dan il-grad ta' prova fi proċedimenti kriminali, l-Imħallef William Harding kien xi drabi jirreferi għal dal-kunċett bħala l-prinċipju **tas-sikurezza**. Hekk per eżempju fl-appell kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Peralta** deċiża mill-Qorti Kriminali nhar il-25 t'April 1957 dik il-Qorti kienet qalet li f'dak il-każ, in bażi għall-provi miġjuba quddiemha hija setgħet tasal **b'sikurezza** għall-konklużjoni fir-rigward tal-istat tal-imputat, liema stat fattwali kellu jiġi pruvat in bażi għal suffiċjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. B'hekk dik il-Qorti ġja fl-1957 kienet irrikonoxxiet l-ekwivalenza bejn l-istat mentali ta' sikurezza mas-suffiċjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni, kif ukoll illum rifless fil-ġurisprudenza l-aktar reċenti fl-Ingilterra u Wales.

18. U huwa biss meta jkun hemm **id-dubju veru, bażat fuq ir-raġuni, fuq is-sens komun u fuq il-buon sens, ċjoe d-dubju li jibqa' jippersisti wara li jsir stħarriġ dettaljat u b'attenzjoni,**

[6] **R v Majid**, 2009, EWCA Crim 2563, CA at 2
[7] ibid.
[8] Oxford University Press, 2012, p. 106 – 108.

<u>b'diliġenza u b'mod imparzjali tal-provi u l-argumenti kollha li jkunu ġew imresqin mill-Prosekuzzjoni u mid-Difiża</u> li mbagħad, jekk jibqa' jippersisti dan id-dubju, jkun jista' jingħad li dak il-livell ta' sikurezza, ossija suffiċjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni ma jkunx intlaħaq; u li allura bħala konsegwenza, il-Qorti ma tkunx tista' tiddikkjara lill-ħati tal-akkużi miġjuba kontrih.

19. Meta l-partijiet fi proċeduri penali, jagħżlu li jresqu prova, huma jridu jissodisfaw il-best evidence rule, ċjoe jridu jresqu l-aħjar prova li tkun tista' tiġi preżentata fil-każ konkret. Fis-sentenza fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs George Spiteri** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali, ġie ritenut is-segwenti:

> Huwa principju fondamentali fil-process kriminali li l-ligi tesigi li kull min jrid jipprova xi haga, ghandu jressaq l-ahjar prova, u dan jista' biss jaqa' fuq prova sekondarja kemm il-darba din l-ewwel jew l-ahjar prova mhiex disponibbli. Hu veru wkoll, izda, li min ghandu jiggudika jista', skond il-ligi, u minkejja dan il-principju fondamentali appena msemmi, joqghod fuq ix-xhieda anke ta' persuna wahda jekk b'dak li tghid din il-persuna, jikkonvinci lill-gudikant sal-grad tal-konvinciment morali mill-htija tal-persuna akkuzata.

20. Illi huwa importanti wkoll li din il-Qorti tirreferi għar-regola tal-hearsay u kif din tiġi applikata fil-kamp penali Malti. L-artikoli 598 u 599 tal-Kodiċi ta' Organizazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap 12) li jirregolaw **il-hearsay evidence**, u reżi applikabbli fi proċedimenti quddiem Qrati ta' Ġustizzja Kriminali bis-saħħa tal-artikoli 520(1)(d) u 645 tal-Kodiċi Kriminali jgħidu kif ġej:

> **598.** (1) Bħala regola, il-qorti ma tiħux qies ta' xiehda dwar fatti li x-xhud igħid li ġie jafhom mingħand ħaddieħor jew li qalhom ħaddieħor li jista' jinġieb biex jagħti xiehda fuq dawk ilfatti.
>
> (2) Il-qorti tista', ex officio, jew fuq oppożizzjoni tal-parti, ma tħallix jew tiċhad li jsiru mistoqsijiet bi skop li jittieħdu xiehda bhal dawk.
>
> (3) Iżda l-qorti tista' ġġiegħel lix-xhud li jsemmi l-persuna li mingħandha jkun sar jaf il-fatti li għalihom jirriferixxu dawk ilmistoqsijiet.
>
> **599.** Il-qorti tista', skont iċ-ċirkostanzi, tippermetti xiehda fuq kliem ħaddieħor u tieħu qies tagħha, meta dan l-istess kliem ħaddieħor ikollu, fih innifsu, importanza sostanzjali, fuq il-meritu tal-kawża jew ikun jagħmel parti mill-meritu; inkella meta dan ħaddieħor ma jkunx jista' jinġieb biex jixhed, u l-fatti jkunu tali li ma jkunux jistgħu jiġu ppruvati sewwa xort'oħra, l-aktar f'każijiet ta' twelid, ta' żwieġ, ta' mewt, ta' assenza, ta' servitù, ta' rjieħ ta'immobbli, ta' pussess, ta' drawwiet, ta' ġrajjiet storiċi pubbliċi, ta'reputazzjoni jew ta' fama, ta' kliem jew fatti ta' nies li mietu jew li jkunu

assenti u li ma kellhom ebda interess li jgħidu jew jiktbu l-falz, u ta' fatti oħra ta' interess ġenerali jew pubbliku jew li jkunu magħrufa minn kulħadd.

21. Fil-kawża deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Janis Caruana** tal-14 ta' Mejju 2012 mill-Imħallef Lawrence Quintano il-kwistjoni tal-**hearsay evidence** kienet ġiet indirizzata b'dan il-mod:

21. Bir-rispett kollu, il-hearsay rule tagħna (fl-artikolu 599) mhix daqshekk riġida daqs kemm wieħed jaħseb. Fil-fatt l-ewwel parti ta' dan l-artikolu jgħid hekk:
'599. Il-qorti tista', skont iċ-ċirkostanzi, tippermetti xiehda fuq kliem ħaddieħor u tieħu qies tagħha, meta dan l-istess kliem ħaddieħor ikollu, fih innifsu, importanza sostanzjali, fuq il-meritu tal-kawża jew ikun jagħmel parti mill-meritu; inkella meta dan ħaddieħor ma jkunx jista' jinġieb biex jixhed, u l-fatti jkunu tali li ma jkunux jistgħu jiġu ppruvati sewwa xort'oħra,'

22. Fil-fatt fil-kawża 'Joseph Mary Vella et versus il-Kummissarju tal-Pulizija' il-Qorti Kostituzzjonali nhar it-13 ta' Jannar 1988 qalet hekk:
'Issa, fil-każ preżenti, si tratta ta' depożizzjoni ta' xhud dwar x'qallu ħaddieħor li ma jistax jiġi prodott minħabba li x-xhud ġie marbut bis-sigriet professjonali fuq l-identita' ta'dan il-ħaddieħor. Ċertament il-klem ta' dan il-ħaddieħor jistgħu, fiċ-ċirkostanzi tal-każ, ikollhom importanza sostanzjali fuq il-mertu tal-kawża. Għalhekk il-Qorti ma tara l-ebda raġuni l-għala għandha tiddipartixxi millkonlużjoni tal-ewwel qorti (li tħalli lil dan ix-xhud jiddeponi).'

23.Ukoll fl-Ingilterra u f'Wales ir-regola tal-hearsay m'għadhiex stretta daqsa qabel. Il-Qorti Ewropea Dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fil-każ ' Al-Khawaja and Tahery versus the United Kingdom' tal-15 ta' Diċembru 2011 (deċiżjoni tal-Grand Chamber) qalet hekk f'pargrafu 130:

'However, the Court notes that the present cases have arisen precisely because the legal system in England and Wales has abandoned the strict common law rule against hearsay evidence. Exceptions to the rules have been created, notably in the 1988 and 2003 Acts, which allowed for admission of ST's statement in Al-Khawaja's case and T's statement in Tahery's case.'

24. Fil-każ ta' Al-Khawaja, ST kienet għamlet rapport lill-Pulizija numru ta' xhur sewwa wara li kienet allegatament assaltata minn tabib. ST għamlet suwiċidju qabel il-ġuri. L-Imħallef li ppresieda ħalla li jinqara r-rapport waqt il-ġuri u ta direzzjonijiet appożiti. (Ara paragrafi 9 -19 tal-istess sentenza). Il-Grand Chamber ma sabitx vjolazzjoni talartikolu 6 (ara par.158 tas-sentenza).

25. Issa, jekk wieħed janalizza s-sitwazzjoni fil-każ li jinsab fil-preżent quddiem il-Qorti, ir-rapport bl-ebda mod ma jgħid li min għamel ir-rapport dwar is-serqa indika lill-appellant. Kieku kien hekk ir-rapport kien ikun prova

li sar it-tali kliem iżda mhux prova li l-appellant wettaq is-serqa għalkemm l-istess rapport kien ikun jista' jintuża biex jikkorobora provi oħra. (Ara: Subramianiam v Public Prosecutor (1956) 1.W.L.R.956 at 969, PC).2 Fir-rapport odjern m'hemmx xi allegazzjoni bħalma ma għamlet ST fil-każ 'Al-khawaja vs UK' jew xi sitwazzjoni simili għal dak li aċċettat il-Qorti Kostituzzjonali. Hawn għandna biss rapport li saret is-serqa, ta' xhiex, fejn u meta. Min għamel ir-rapport mhux Malti, ma semma lil ebda persuna bħala suspettat, u ma jistax joqgħod jinġieb Malta biex jikkonferma li saret serqa ta' laptop. Terġa' min għamel irrapport ma joqgħodx f'xi pajjiż fil-viċin.

26. Għalhekk il-Qorti, wara li rat iċ-ċirkostanzi tal-każ, u wara li rat l-artikolu 599 tal-Kap 12 res applikabbli għall-Kap 9, qed tiddeċiedi li fil-proċess teżisti prova li hija ammissibbli. Ir-rapport huwa prova li saret is-serqa u ta' xejn aktar.

22. Oltre minn hekk fis-sentenza tal-Qorti Kriminali deċiża nhar l-24 t'Ottubru 2011 fil-kawża fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs Mario Azzopardi** ġie deċiż is-segwenti:

Li l-artikoli relevanti dwar il-Hearsay Rule huma l-artikoli 598 u 599 tal-Kap 12 reżi applikabbli għall-Kap 9 bl-artikolu 645 tal-Kap 9.

Il-każ li mhux l-ewwel darba li ġie ċitat b'approvazzjoni dwar il-hearsay rule f'kawżi ta' natura kriminali huwa Subramaniam v. Public Prosecutor fejn insibu dan il-kliem:
'Evidence of a statement made to a witness by a person who is not himself called as a witness may or may not be hearsay. It is hearsay and inadmissible when the object of the evidence is to establish the truth of what is contained in the statement. It is not hearsay and is admissible when it is proposed to establish by the evidence, not the truth of the statement, but the fact that it was made. The fact that the statement was made, quite apart from its truth, is frequently relevant in considering the mental state and conduct thereafter of the witness or of some other person in whose presence the statement was made.'

Jekk wieħed jimxi mal-prinċipji ta' dan il-każ allura ċerti persuni li magħhom ikun tkellem l-allegat vittma jistgħu jkunu prodotti (per eżempju, psikologu, għalliem jew social worker, il-ġenituri jew qraba fil-qrib tal-allegat vittma). Dawn jistgħu jixhdu li l-allegat vittma tassew qal hekk. Tali xhieda hija biss prova li l-allegat vittma tassew qal hekk, iżda mhux li dak li qed jgħid l-allegat vittma huwa tassew minnu. Jekk wieħed jeżamina l-ewwel sentenza tal-artikolu 599 tal-Kap 12, wieħed jista' jikkonkludi li l-hearsay rule fil-Liġi tagħna mhix daqshekk assoluta. U filfatt hekk qalet il-Qorti Kostituzzjonali hija u tiddeċiedi il- każ 'Joseph Mary Vella et versus Il-Kummissarju tal-Pulizija' (13 ta' Jannar 1988) fejn il-Qorti kkonfermat digriet tal-Prim'Awla biex jitħalla jixhed Prokuratur Legali li kien marbut bis-sigriet professjonali. Dan tħalla jixhed mingħajr ma kellu jikxef isem it-terza persuna li kienet qaltlu biex il-fatti li fuqhom kellhom jixhed il-Prokuratur Legali. Peress li d-depożizzjoni, li tista' tkun hearsay, tista' tkun prova diretta li ntqal xi ħaġa, ma tistax tiġi esklusa flistadju tal-eċċezzjonijiet preliminari.

> F'dak li huma deċiżjonijiet kriminali, il-Qrati tagħna issa ilhom sew isegwu il-prattika dwar il-hearsay rule. (Ara dwar dan il-punt: Ir-Repubblika versus Meinrad Calleja). Reċentement il-Qorti tal-Appell Kriminali diversament preseduta qalet hekk:'
>
> Fil-limit tal-użu li għamlet l-ewwel Qorti tal-okkorenza msemmija, ma hemm xejn irregolari. Hu ben stabbilit li waqt li prova hearsay ma hix prova tal-kontenut ta' dak li jiġi rapportat li ntqal, hi prova li dak rapportat li ntqal fil-fatt intqal fiċ-ċirkostanzi, data, post u ħin li ntqal u in kwantu tali hi ċirkostanza li meħuda ma' provi u ċirkostanza oħra tista' wkoll tikkontribwixxi għall-apprezzament li tagħmel il-Qorti.' (1 t'April 2011 'Il-Pulizija versus Fabio Schembri' preseduta mill-S.T.O. il-Prim Imħallef Dr Silvio Camilleri).

23. Apparti dan fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawża fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs Angelus Vella**, deċiża nhar it-30 ta' Lulju 2015, ir-regola dwar il-**hearsay evidence** ġiet spjegata b'dan il-mod kwantu sempliċi daqskemm ċar:

> Ilu ben stabbilit minn din il-Qorti, kif anki rilevat mill-ewwel Qorti fis-sentenza tagħha, li mhux kull relazzjoni ta' x'qal ħaddieħor tikkostitwixxi hearsay evidence iżda jekk dak rapportat hux hearsay evidence jew le jiddependi mill-użu li wieħed jippretendi li jsir minn dak rakkontat. Jekk dak rakkontat jiġi preżentat bħala prova tal-kontenut tiegħu allura dak ikun hearsay evidence u bħala tali inammissibbli iżda jekk dak rakkontat jiġi preżentat mhux bħala prova tal-kontenut tiegħu iżda bħala prova li dak li ntqal verament intqal fiċ-ċirkostanzi ta' data, post u ħin li fihom intqal allura dan ma jkunx hearsay evidence u huwa ammissibbli għal ċerti għanijiet legali legittimi bħal sabiex tiġi kontrollata x-xiehda diretta tax-xhud li l-kliem tiegħu ikun qiegħed jiġi rapportat jew, fiċ-ċirkostanzi idoneji, anki sabiex tiġi korroborata xiehda diretta oħra.

24. Illi l-Liġi tafda l-eżerċizzju tal-analiżi tal-provi primarjament f'idejn il-Qorti tal-Maġistrati. Dan peress li l-Qorti tal-Maġistrati tkun fl-aħjar qagħda tqis il-provi kollha għax, normalment, tkun għexet personalment il-proċess quddiemha. Hija tkun setgħet tara u tisma' lix-xiehda jixhdu quddiemha - ħaġa li din il-Qorti ma kellhiex l-opportunita li tagħmel. U għalhekk huwa għaqli li l-Liġi tħalli prinċipalment dan l-eżerċizzju ta' analiżi u apprezzament tax-xiehda tax-xhieda f'idejn il-Qorti tal-Maġistrati; liema eżerċizzju huwa importanzi ħafna u li din il-Qorti ttih il-piż li jixraqlu, in kwantu ma jistax jiġi disturbat kif ġieb u laħaq.

25. Anke fejn il-Qorti tal-Maġistrati, għal xi raġuni jew oħra, ma tkunx semgħet ix-xhieda kollha hi stess, xorta waħda l-Liġi tafda l-eżerċizzju tal-analiżi u deċiżjoni dwar il-fatti f'idejn il-Qorti tal-

Maġistrati. Il-Qorti tal-appell xorta tibqa' Qorti tat-tieni grad, biex, fil-każijiet appellati tara jekk u safejn il-Qorti tal-Maġistrati setgħetx legalment u raġonevolment tasal għall-konklużjonijiet milħuqa minnha in bażi għall-dawk il-provi u l-argumenti legali miġjuba quddiemha. Biss, kif intqal, din il-Qorti ma taqbadx u tibdel id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Maġistrati kif ġieb u laħaq, u dan għar-raġuni miġjuba fil-kawża **Il-Pulizija vs Lorenzo Baldacchino** deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appell deċiża nhar it-30 ta' Marzu 1963 mill-Imħallef William Harding fejn intqal is-segwenti:

> Ma hemmx bżonn jinghad li l-komportament tax-xhud (demeanour) hu fattur importanti ta' kredibilita (ara Powell, On Evidence, p. 505), u kien, ghalhekk, li inghad mill-Qrati Ingliżi segwiti anki mill-Qrati taghna, illi "great weight should be attached to the finding of fact at which the judge of first instance has arrived" (idem, p. 700), appuntu ghaliex "he has had an opportunity of testing their credit by their demeanour under examination".

26. In definittiva, kif intqal minn din il-Qorti diversament presjeduta fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Vincent Calleja** deċiża nhar is-7 ta' Marzu 2002 din il-Qorti, bħala Qorti ta' reviżjoni tas-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati ma terġax tagħmel ġudizzju ġdid fuq il-każ f'dak li għandu x'jaqsam mal-valutazzjoni u evalwazzjoni tal-fatti tal-każ, iżda tillimita biss ruħha biex tara jekk id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Maġistrati kienetx "unsafe and unsatisfactory" fuq il-bażi tar-riżultanzi li jkollha quddiemha dik il-Qorti. B'hekk din il-Qorti ma tistax tissostitwixxi d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Maġistrati sakemm id-deċiżjoni ta' dik il-Qorti ma tkunx "unsafe and unsatisfactory". Jiġifieri jekk din il-Qorti tara li l-Qorti tal-Maġistrati setgħet legittimament u raġonevolment tasal għall-konklużjonijiet li waslet għalihom fuq il-bażi tal-provi u tal-argumenti legali li kellha quddiemha, allura din il-Qorti ma tistax taqbad u tibdel il-konklużjonijiet ta' dik il-Qorti – anke jekk il-Qorti tal-Appell Kriminali setgħet kienet tasal għal konklużjoni differenti minn dik milħuqa mill-Qorti tal-Maġistrati.

E. II- IL-KONSIDERAZZJONIJIET TA' DIN IL-QORTI

27. Illi fil-lejl tat-2 ta' Novembru 2005, għall-ħabta tas-sagħtejn ta' filgħodu, il-Pulizija daħlilha rapport mingħand ċertu Paolo Galea illi ftit qabel xi ħadd kien prova jisgassalu l-vettura tiegħu tal-għamla Toyota Corolla bin-numru ta' reġistrazzjoni HAU 682 fil-waqt li din il-vettura kienet qiegħda pparkjata barra l-bieb tar-residenza tiegħu fi Triq Santa Domenika f'Ħaż-Żabbar. Illi sussegwentement, Paolo

Galea ġie mitlub biex dakinhar stess filgħodu jieħu l-vettura tiegħu ġewwa l-kwartieri Ġenerali tal-Pulizija sabiex isir eżami forensiku mill-Pulizija b'rabta mal-possibilita' li jinstabu xi impronti diġitali li kienu jirrikonduċu għall-malviventi.

28. Illi dan l-eżami forensiku illi sar mill-Pulizija, ġew elevati xi impronta diġitali minn fuq il-bieb tax-xufier liema bieba kienet dik li kienet identifikata bħala l-bieba li kien ittenta jisgassa l-malviventi. Dawn l-istess marki ta' swaba' li kienu ġew elevati mill-Pulizija, snin wara rriskontraw qbil fuq is-sistema tal-AFIS tal-Pulizija ma' dawk tal-appellant Clyde BONAVIA li kellu diversi każijiet oħra mal-Pulizija. Illi Clyde BONAVIA kien ġie mitkellem mal-Pulizija b'rabta ma' dawn ir-riżultanzi u b'rabta wkoll mal-attentat ta' serq li kien ġie rraportat minn Paolo Galea u wara li rrifjuta li jkun assistit minn avukat, irrilaxxja stqarrija. Sussegwentement, nhar it-22 ta' Jannar 2015, l-appellant tressaq quddiem il-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali b'rabta mal-imsemmi attentat ta' serq hekk kif mixli bl-imputazzjonijiet hawn fuq isemmija.

Ikkunsidrat

Analiżi tal-provi b'rabta mal-ewwel u t-tieni imputazzjonijiet miġjuba kontra l-appellant mertu tal-ewwel u l-uniku aggravju tiegħu.

29. Illi l-appellant jilmenta kif il-Prosekuzzjoni sejset il-każ tagħha interament fuq il-prova tal-marki tas-swaba' li nstabu fuq il-vettura tal-parte leża Paolo Galea, dakinhar tat-2 ta' Novembru 2015 u jsostni li din il-prova, waħidha ma kinetx biżżejjed sabiex torbot lill-appellant max-xena tar-reat bħala l-awtur tiegħu.

30. Ma ġiex ikkontestat mill-appellant BONAVIA li huwa kien preżenti fl-inħawi ta' fejn seħħ l-attentat ta' serq minn fuq il-vettura tal-għamla Toyota Corolla, b'numru ta' reġistrazzjoni HAU 682 li kienet parkeġġjata quddiem ir-residenza ta' sid il-vettura, Triq Santa Domenika, Ħaż-Żabbar. Fix-xiehda tiegħu l-appellant sostna li huwa kien jgħaddi minn dik it-triq dak iż-żmien peress li kien għarus f'dawk l-akkwati. Hu kien jgħaddi minn hemm darba kuljum, u bil-mixi. Meta xehed kważi erbatax il-sena wara l-akkadut, huwa ftakar li kien straħ ma' vettura għaliex kien inqalgħelu l-qiegħ taż-żarbun. Grazzi għal din ix-xiehda tal-appellant stess, jirriżulta inkontestat li huwa

kien fuq il-lok ta’ fejn seħħet is-serqa dakinhar li seħħet sempliċiment għaliex huwa stess qal li dak iż-żmien ikun lil hemm.

31. Minn naħa tiegħu il-parte civile Paolo Galea, xehed kif dakinar tat-2 ta’ Novembru 2005 kien għamel kwerela minħabba li bil-lejl, għal xis-siegħa ta’ filgħodu, l-mara tiegħu kienet semgħet xi ħsejjes barra d-dar u meta ttwalet qaltlu li kienet rat lil xi persuna li kienet qegħda tissussalu l-karozza. Galea ittawwal u ra lil xi ħadd b’ħadida jissossa l-bieba tan-naħa tax-xufier. Għalkemm Galea ra lil din il-persuna, pero ma setgħax jagħrafha. Galea niżel isfel, fetaħ il-bieb ta’ barra li kien jagħti għal parapett u qal “Oj x’int tagħmel hemmhekk?” Il-persuna li kienet qed tipprova tisgassa l-karozza telqet tiġri. Din kienet liebsa barnuża u flokk oranġjo u kienet ta’ statura medja. Minħabba din il-ħsara li sofra l-parte civile fil-bieba li ġiet sgassata, huwa kien weħel madwar ħamsin liri Maltin biex isewwi. Lil persuna li pruvat tisirqu ma rnexxielux jara min kienet. Iżda l-għada filgħodu il-Pulizija qalulu biex jieħu l-karozza d-Depot għall-analiżi dwar il-fingerprints.

32. Peress li l-parte civile ma rnexxielux jidentifika min kien il-ħalliel, il-provi tal-Prosekuzzjoni jistrieħu prinċipalment fuq evidenza ċirkostanzjali. Il-ġurisprudenza tgħallem f’liema ċirkostanzi indizji jistgħu jakkwistaw valur probatorju. Il-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Superjuri) fil-kawża **Ir-Repubblika ta’ Malta vs. George Spiteri** deċiża nhar il-5 ta’ Lulju 2002 qalet li:

> L-prova indizzjarja trid tkun wahda assolutament univoka, li tipponta biss minghajr dubju dettat mir-raguni lejn fatt jew konkluzzjoni wahda. Ovvjament jekk fatt jew cirkostanzi jistghu ragjonevolment jinghataw aktar minn tifsira jew interpretazzjoni wahda, tkun li tkun, allura dik ma tkunx prova ndizzjarja tajba, skond il-ligi, sabiex in bazi taghha tista' tinstab htija. Kif tghid u titlob il-ligi, biex prova ndizzjarja tigi ammessa bhala prova valida fis-sens li wiehed jista' ragjonevolment jasal ghall-konkluzzjoni tieghu ta' htija in bazi taghha bla ebda dubju dettat mir-raguni, irid ikun moralment konvint minn dan ir-rekwizit ta' l-univocita' taghha, cioe' li dik il-prova tfisser biss u xejn aktar li l-akkuzat huwa hati ta' dak addebitat lilu w, allura, kull dubju ragjonevoli fir-rigward ghandu jmur favur l-akkuzat skond il-ligi.
>
> Wiehed ghandu jkun ferm attent fl-apprezzament u nterpretazzjoni tal-prova ndizzjarja ghaliex ghalkemm din hi prova ferm importanti, u kultant anke aktar mill-prova diretta, pero', din hi prova li facilment tista' tqarraq lil dak li jkun qed jghamel l-interpretazzjoni w apprezzament taghha.

33. Fl-appell kriminali **Il-Pulizija vs. Cyrus Engerer** deċiż nhar it-8 ta’ Mejju 2014, il-Qorti tal-Appell Kriminali stqarret is-segwenti:

> Biex wieħed jistabilixxi jekk l-provi ċirkostanzjali huma univoċi wieħed irid jara l-assjem ta' dawn iċ-ċirkostanzi miġjuba bħala prova u li dan il-konvinciment morali huwa wiehed ibbazat sal-grad rikjest tal-prosekuzzjoni tac-certezza morali (u mhux dik assoluta) jew il- prova lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raguni. In oltre il-konkluzjoni biex tkun univoka mhux necessarjament trid tkun l-uniku xenarju li jista jintlahaq izda trid tkun l-unika wahda li tista twassal ghal htija b'mod ragonevoli kontra dak li jkun. Fi kliem iehor jekk jinholoq dubbju dwar l-univocita tal-provi cirkostanzjali liema xenarju alternattiv ma jkunx wiehed ragonevoli, dan ma jistax iwassal sabiex il-Qorti tillibera a bazi tan-nuqqas ta' univocita.

34. Qari ta' din il-ġurisprudenza juri li f'każ bażat prinċipalment fuq evidenza ċirkostanzjali, il-Qorti bilfors trid tistħarreġ l-aspetti kollha li sawru dan il-każ u tqis il-provi kollha, iżjed indiretti milli diretti, fl-assjem tagħhom. Il-Qorti trid tagħmel l-istħarriġ tagħha tal-kwadru probatorju b'mod sħiħ. Huwa dmir il-Prosekutur li jara li kemm jista' jkun iressaq l-aqwa prova possibbli; iżda fin-nuqqas ta' dik l-aqwa prova possibbli ma jfissirx li l-każ jaqa' dment li jkun hemm provi sodi oħra.

35. Fil-kamp tal-provi ċirkostanzjali, dan l-eżerċizzju tal-istħarriġ probatorju jsir iżjed impenjattiv għall-Qrati ta' Ġustizzja Kriminali. Dawn huma Qrati regolati b' liġi ta' proċedura li minn banda hija waħda ta' applikazzjoni u interpretazzjoni stretta; iżda mill-banda l-oħra din l-applikazzjoni u interpretazzjoni trid tkun tali li mhux biss tkun razzjonali, iżda wkoll raġjonevoli. L-istħarriġ ta' każ bħal dan imur lil hinn mill-ġjallistika t'Agatha Christie, li kienet tgħid li indizju huwa indizju, żewġt indizji huma koinċidenza, iżda tliet indizji jagħmlu prova. Quddiem Qorti ta' Ġustizzja Kriminali, il-provi indizjarji huma importanti, iżda jridu jsegwu regoli speċifiċi biex fuqhom Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tkun tista' tqishom li jikkostitwixxu prova li fuqha tkun tista' ssib ħtija f'persuna akkużata.

36. Dawn il-Qrati jirċievu quddiemhom u jiddeċiedu l-kawżi li jkollhom in bażi għall-**provi** prodotti quddiemhom. Il-provi huma dawk l-istrumenti li bis-saħħa tagħhom parti tkun tista turi l-eżistenza ta' fatt jew ta' ċirkostanza. Allura l-Prosekutur huwa marbut li jippreżenta lil Qorti dawk il-provi li jkunu tajbin biżżejjed juru l-ħtija tal-akkużat għar-reat li bih ikun ġie mixli u dan lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. Mill-banda l-oħra l-akkużat għandu d-dritt ukoll li jressaq il-provi tiegħu biex ixejjen l-argument tal-Prosekutur u juru kif huwa estranju għall-fatti li jkunu addebitati lilu. Id-dritt għall-prova fi proċeduri kriminali jiggarantixxi li quddiem il-Qorti, il-Prosekutur u l-Akkużat ikunu fuq l-istess livell. Igawdu

mill-"equality of arms". Iżda l-Liġi penali timponi biss fuq il-Prosekutur il-piż li juri l-ħtija tal-akkużat bi provi li jikkonvinċu lill-ġudikant lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. Jekk dan ma jirnexxielux jilħaq dak il-livell ta' konvinċiment morali fil-ġudikant penali, allura l-imputat jew akkużat jiġi meħlus mill-imputazzjonijiet jew l-akkużi li jkunu miġjuba kontrih.

37. L-indizji fihom infushom ma humiex meqjusa immedjatament fuq l-istess livell bħal prova. Filwaqt li l-provi huma fihom infushom tajbin biex juru l-eżistenza ta' fatt jew ċirkostanza li jkun rilevanti għall-akkuża, mill-banda l-oħra l-indizji huma presunzjonijiet, ossija forma ta' raġunament bażat jew fuq xi prinċipji tax-xjenza jew tal-esperjenza tal-ħajja tal-bniedem li minnhom wieħed ikun jista' jiddeduċi xi ċirkostanza li tista' tkun importanti sabiex tiġi determinata l-ħtija jew l-innoċenza tal-akkużat. L-indizju għalhekk huwa forma ta' prova indiretta, jew li ċerti awturi jsejħulha prova kritika, li permezz tagħha jkun jista' jiġi eventwalment stabbilit fatt li jkun inċert, minn fatt li jkun ċert. Allura jekk Titius ra lil Sempronius ħiereġ mid-dar ta' Caius wara li Caius beda jgħajjat li serquh, jista' jingħad li hemm indizju kontra Sempronius li kien hu l-ħalliel peress li nqabad ħiereġ mid-dar ta' Caius ftit wara s-serqa. Iżda dan il-fatt indizjuż ma jistax jitqies – waħdu – bħala prova li Sempronius kien il-ħalliel in kwantu Titius ma rax b'għajnejh lil Sempronius jisraq fid-dar ta' Caius. Dak l-indizju huwa fatt inċert (jekk Sempronius hux il-veru ħalliel) imnissel minn fatt ċert (iġifieri l-fatt li Caius ġie misruq f'daru). Dak il-fatt inċert jassumi l-valur ta' prova meta, magħqud ma fatti ċerti oħra, jagħti stampa iżjed sħiħa dwar dak li jkun ġara – ad eżempju fejn Caius jagħti deskrizzjoni tal-ħalliel li tkun taqbel mal-persuna ta' Sempronius. Hemmhekk ix-xiehda ta' Caius dwar il-fatt tas-sura tal-persuna li serqitu tkun taqbel ma dak il-fatt li ra' Titius b'għajnejh – ossija lil Sempronius ħiereġ mid-dar ta' Caius. Flimkien allura dawn iż-żewġt indizji jibdew jiffurmaw kwadru ta' prova.

38. Biex dawn l-indizji, jew ċirkostanzi jassumu rilevanza penali, huma jridu jsegwu ċerti regoli speċifiċi. Allura jistgħu jinqraw flimkien ma provi diretti u ċerti. Xi drabi jistgħu jkunu importanti daqs provi diretti. Iżda fl-assenza ta' provi diretti, ċari u ċerti, il-provi indizjarji ossija ċirkostanzjali jistgħu ukoll iwaslu għal sejbien ta' ħtija. Biex dan ikun jista' jseħħ, l-indizji jrid ikollhom dawn il-karatteristiċi, iġifieri jridu jkunu:

(a) (Normalment, u għalhekk mhux dejjem, u dipendenti skont in-natura tal-indizju partikolari), iżjed minn indizju wieħed (indizji plurimi),
(b) tali li jipperswadu b'mod konvinċenti u ma jkunux faċilment skreditabbli (indizji gravi),
(c) ma jagħtux lok għal interpretazzjonijiet differenti (indizji preċiżi jew univoċi), u
(d) jaqblu ma xulxin b'mod li jikkonverġu fl-istess direzzjoni (indizji konkordanti).

39. Fi kwalunkwe każ, ladarba l-indizji jkollhom dawn il-karatteristiċi, huma jkunu jistgħu jiġu meqjusa li jakkwistaw l-istatus ta' provi ċirkostanzjali, u fuqhom persuna tkun tista' tiġi misjuba ħatja li wetqet reat kriminali. L-indizji ma jistgħu qatt jitqiesu bħala prova diretta in kwantu jibqgħu dejjem il-frott tad-deduzzjoni u raġonament loġiku li jitnissel mill-qari ta' dawk l-istess ċirkostanzi flimkien. Iżda fl-aħħar mill-aħħar il-ġurisprudenza Maltija taċċetta sejbien ta' ħtija bażat fuq provi ċirkostanzjali li jkunu jissodisfaw dawn il-kriterji u li jgawdu minn dawk il-karatteristiċi imsemmija iżjed il-fuq.

40. Issa, skont il-ġurisprudenza tal-Qrati Maltin, l-impronta diġitali, għalkemm kif ingħad tista' tkun forma ta' evidenza indiretta, **<u>waħidha</u>** bħala prova tista' tkun biżżejjed biex tissodisfa l-oneru tal-prova mingħajr il-ħtieġa ta' korraborazzjoni f'dan is-sens. Dan pero' jgħodd b'mod partikolari fejn il-marki tas-swaba' jkunu ġew elevati minn imkien li ma jkollhomx aċċess għalih ħafna nies, ġeneralment allura postijiet li ma jitqiesux postijiet pubbliċi, jew fuq in-naħa ta' ġewwa ta' fond, bieba jew xi forma ta' għeluq.

41. Iżda jekk il-lok minn fejn tkun seħħet is-serqa jew fejn kien jinsabb l-oġġett derubat ikun espost għal ħafna nies, ma jfissirx li awtomatikament dik l-impronta diġitali ma tkunx tista' sservi ta' prova li twassal għal ġudizzju ta' ħtija; il-karatteristika tal-aċċessibbilita pubblika żżid ħtieġa oħra fis-sens li dik l-impronta diġitali takkwista valur probatorju b'saħħtu tant li jwassal għal dikjarazzjoni ta' ħtija jekk dik l-istess impronta, u allura prova indizjarja, tkun ikkorraborata minn provi oħra li, meħudin fl-assjem tagħhom flimkien, iwasslu għal konvinċiment morali favur id-dikjarazzjoni ta' ħtija tal-persuna akkużata.

42. Dan il-prinċipju kien ritenut diversi drabi f'kawżi oħra ta' din il-Qorti, anki hekk kif preseduta, fosthom fl-appell kriminali **Il-Pulizija vs. Stephen Zammit** deċiża nhar it-22 ta' Settembru 2020 u **Il-**

Pulizija vs. Deborah Farrugia deċiża nhar it-30 ta' Settembru 2021, fejn saret referenza għal kawża **Il-Pulizija vs. Nazzareno (sive Reno) Zarb** u ntqal hekk:

> Il-prova tal-fingerprint ghandha tkun sufficjenti biex tissodisfa l-oneru tal-prova u legalment mhux necessarju li jkun hemm xi korroborazzjoni ta' din il-prova billi l-istess prova wahedha ghandha twassal ghall-htija tal-persuna akkużata. Il-Qorti pero' kienet ghamlet distinzjoni bejn fingerprints li jinstabu f'postijiet pubblici bhal hwienet, knejjes, cinematografi, hwienet tax-xorb, diskoteki, ecc. li fihom imorru hafna nies u fingerprints li jinstabu f' xi dar ta' residenza. Il-Qorti qalet hekk fir-rigward:-
>
> "Kienet tkun haga ferm differenti li kieku l-post derubat kien xi residenza privata u jigi stabbilit li s-suspettat, li instabu l-impronti digitali tieghu fuq il-post, qatt ma kien dahal fih u li d-derubat qatt ma kien jafu jew li kien dahallu fir-residenza tieghu. F' dan il-kaz il-prova tal-fingerprints wahedha hija sufficjenti biex il-Qorti issib htija.../..
>
> BLACKSTONES - "CRIMINAL PRACTICE" (2001 edit.) (pagna 2311-2312) jghid testwalment hekk :- "Properly presented fingerprint evidence has long been accepted as providing sufficient identification, but, in a case which depends wholly on such evidence, it is clearly essential that the defendant is linked to the relative prints by admissible evidence (Chappell v DPP (1988) 89 Cr App R 82).Finger print experts used to seek at least 16 matching ridge characteristics between the suspect's print and the crime print before asserting that the prints come from the same person, but this has never been a strict legal requirement, and courts have a discretion to admit evidence based on fewer matching characteristics. See for example BUCKLEY (1999) 163 JP 561 , in which the Court of Appeal upheld a robbery conviction following a trial at which the appellant was identified on the basis of a mere nine-point match. Rose LJ said : "Finger print evidence , like any other evidence , is admissible .....if it tends to prove the guilt of the accused. It may so tend, even if there are only a few similar ridge characteristics, but it may, in such case, have little weight. It may be excluded in the exercise of judicial discretion, if its prejudicial effect outweighs its probative value....." He added that Courts or judges would have to consider, before exercising this discretion, the experience and expertise of the witness presenting it, the number of similar ridge characteristics identified, the presence of any dissimilar characteristics, the size of the crime print ...and the quality and clarity of that print ... Rose LJ still considered it "highly unlikely" that anything less than an eight-point match could be acceptable, in the absence of exceptional circumstances. The latest guidelines on fingerprint analysis emphasise the primacy of subjective evaluation when determining whether prints can be said to match, and no longer specify a need for any particular number of matching ridge characteristics.
>
> Fil-fatt it-tendenza l-aktar recenti fl-Ingilterra hi li numru ferm inqas minn 14 il-punt (li rrizultaw f'dan il- kaz) jista' jkun bizzejjed biex tigi stabilita lidentita' tal-persuna suspettata. Konsegwentement, l-Ewwel Qorti kellha kull dritt li taccetta il-kriterju ta' "14 points of comparison" li skond lesperta nstabu fuq ir-ritratt Dok. 920748000102.
>
> Illi l-ARCHBOLD "Criminal Pleading, Evidence and Practice" (2001 edit.) (pagna 1348) jghid :- "A person may be identified by fingerprints alone" : R. v Castleton , 3 Cr. App. R 74 CCA"

43. Ukoll, fl-appell kriminali **Il-Pulizija vs. Noel Frendo** deċiż nhar it-30 ta' Diċembru 2004, intqal hekk f'dan ir-rigward:

> L-impronti digitali (u dawk palmari) huma forma ta' prova indizzjarja – "circumstantial evidence" – li kif qal Lord Salmon fil-kaz DPP v. Kilbourne [1973] AC 729, p. 758 "...works by cumulatively, in geometrical progression, eliminating other possibilities." Il-kwistjoni kollha hi mhux jekk l-impronta instabitx f'post pubbliku jew f'post privat jew anqas pubbliku – il-kwistjoni kollha hi jekk, fid-dawl tac- cirkostanzi kollha, il-post fejn instabet l-impronta tikkonvincix lill-gudikant lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raguni li dik l-impronta saret mill-persuna li lilha tappartjeni fil-kors tal-kommissjoni minn dik l-istess persuna tar-reat li bih tkun akkuzata jew fil-kors ta' xi atti li jammontaw ghall- anqas ghal tentattiv ta' dak ir-reat. Hekk, per ezempju, impronta misjuba f'bank fil-parti fejn il-pubbliku ghandu access u meta jirrizulta li l-imputat kien jiffrekwenta dak il- bank ftit li xejn tista' sservi ta' prova kontra dak l-imputat jekk huwa jigi akkuzat b'serq minn dak il-bank. L-istess ma jistax jinghad, pero`, jekk dik l-impronta tinstab fuq il- bieb ta' l-istrongroom tal-bank fejn l-impjegati tal-bank biss jistghu jidhlu u meta l-imputat ma hux tali impjegat u ma jirrizultax li qatt kellu ghalfejn jersaq lejn dak il-bieb.

44. F'paġna 55 tax-xhieda tiegħu Paolo Galea jgħid li meta huwa ttawwal mill-bieb tar-residenza tiegħu, ra lil malvivent 'b'xi ħadida jissossa l-bieba'. Meta ġie mistoqsi mill-Prosekuzzjoni għal liema bieba huwa kien qiegħed jirreferi, huwa wieġeb hekk:

> Pros: Issa jissossa l-bieba, meta qed tgħid jissossa l-bieba
> Xhud: In-naħa tad-driver.
> Pros: Quddiem jew wara?
> Xhud: Quddiem in-naħa ta' quddiem.
> Pros: Il-bieba tax-xufier.
> **Xhud: Il-bieba tax-xufier biex niftehmu.**[9]
> Pros: Tajjeb. U rajtu inti dan il-persuna?
> Xhud: Rajtu imma ma nagħrfux.

45. F'paġna 37 SM 1374 Edgar Dalli esebixxa r-rapport forensiku minnu mħejji b'rabta mal-inkarigu li kellu sabiex jeleva l-impronta diġitali minn fuq l-imsemmija vettura Toyota Corolla. SM 1374 ikkonstata kif l-isgass kien seħħ proprju fuq il-bieba tan-naħa tax-xufier bl-istess mod kif kien xehed li kien ra Paolo Galea. U kien proprju minn fuq din il-bieba li SM 1374 eleva impronta diġitali li skont tfittxija li saret mill-Pulizija fid-database AFIS, irriżulta li kienet taqbel mal-impronta tas-saba' l-kbir tal-id il-leminija tal-appellant BONAVIA. Dan l-istess eżerċizzju, sar minn PS 1238 Clive Brimmer kif ukoll minn PS 70 Omar Caruana. Dawn it-tnejn qablu bejnithom fuq l-identiċita' tal-impronta diġitali skont ma rriżulta mir-records tal-Pulizija. Iżda peress li dawn huma aġenti tal-Pulizija, il-Qorti

[9] Enfasi ta' din il-Qorti.

korrettement ħatret espert indipendenti biex ikun jista' jqabbel dik l-impronta misjuba fuq il-karozza dakinhar stess li seħħ il-każ ta' sgass, ma l-improntі diġitali li l-espert nominat mill-Qorti : Joseph Mallia eleva mingħand l-appellant. Joseph Mallia ikkonferma li dawk l-impronti diġitali li kienu ġew elevati mill-Pulizija minn fuq il-bieba tax-xufier, iġifieri dik li ġiet sgassata, kienu jaqblu pożittivament mal-impronti tas-saba' l-kbir tal-id il-leminija ta' BONAVIA. Dan allura jfisser li l-evidenza li kellha f'idejha l-Pulizija kienet qablet ma dik il-konklużjoni li wasal għaliha l-espert indipendenti tal-Qorti.

46. Minn dak li xehed Paolo Galea, il-vettura ttieħdet mill-ewwel il-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija sabiex isirilha eżami forensiku ai fini ta' elevar ta' improntaidiġitali. Ma kienx għadda ħafna ħin bejn il-mument tat-tentattiv ta' serqa u sgass għall-mument fejn din il-vettura ttieħdet għall-analiżi forensika. Il-potenzjal ta' esposizzjoni għal kuntatt minn persuni oħra kien allura mnaqqas.

47. Biss mhux talli ma hemmx kontestazzjoni mill-appellant li huwa kien preżenti fuq ix-xena tar-reat talli f'paġna 140 huwa jixhed li "forsi missejtha jista' jkun imma mhux biex nisraqha ta' le mhux biex nisraqha." Fi kliemu stess huwa setgħa fil-fatt mess din il-karozza. Ikun għalhek isegwi illi:

i) Mhemmx dubju li l-impronta diġitali li nstabet fuq il-vettura hija tal-appellant BONAVIA;
ii) Din l-impronta instabet fuq il-bieba tax-xufier;
iii) Paolo Galea qal li l-bieba li ra qiegħda tiġi sgassata kienet il-bieba tax-xufier;
iv) Il-vettura ttieħdet minn Paolo Galea għall-analiżi forensika mill-ewwel għalhekk l-aħħar persuna li messet dik l-istess bieba li kienet ġiet sgassata kienet l-appellant BONAVIA;
v) Mill-analiżi li għamel SM1374 Edgar Dalli, ma nstabu l-ebda impronta diġitali oħra rikonduċenti għall-ebda persuna oħra fuq l-istess bieba li kienet hekk ġiet sgassata **ħlief dik tal-appellant BONAVIA**.

48. Dan allura jfisser li f'dan il-każ, il-prova li l-Prosekuzzjoni resqet kontra l-appellant kienet:
(a) (tista' tgħid biss u esklussivament) l-impronta diġitali li nstabet fuq il-bieba tal-vettura li ġiet sgassata;
(b) L-fatt li meta xehed Bonavia ikkolloka lilu nnifsu fuq il-post fejn seħħ dan l-inċident, għalkemm f'data li ma speċifikax; u

(c) L-fatt li huwa stqarr li straħ jew mess ma xi karozza waqt li kien f'dik it-triq minħabba li ż-żarbun ġdid tal-adidas li kellu kien qed iniggżu jew ħaseb li nqalgħalu l-qiegħ, u allura verżjoni din li l-Prosekuzzjoni, u l-Qorti tal-Maġistrati (Malta) qieset inattendibbli.

49. Iżda f'dan il-każ, il-livell tal-prova li ried jintlaħaq mill-Prosekuzzjoni kellu jkun dak taċ-ċertezza morali, tas-sikurezza, tas-sufficjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. L-impronta diġitali tal-appellant fuq il-vettura de quo hija indizju importanti ħafna. Iżda minbarra dan l-indizju, x'kienu l-indizji jew il-provi l-oħra li kienu jorbtu lill-appellant ma din it-tentattiv ta' serqa bi żgass. Il-fatt li l-appellant kellu passat kriminali ma jistax jittieħed in konsiderazzjoni għall-fini tad-determinazzjoni ta' ħtija. Il-fatt li l-ispjegazzjoni li kien ta' setgħet ma kienetx kredibbli, disa' snin jew erbatax il-sena wara l-akkadut, hija wkoll huwa fattur li jrid jittieħed in konsiderazzjoni. Iżda bil-fatt li l-ispjegazzjoni mogħtija setgħet ma kienetx daqshekk konvinċenti, mill-banda l-oħra ma tistax awtomatikament titqies li kienet biżżejjed biex issaħħaħ il-prova tas-sejba ta' impronta diġitali. L-appellant ma nnegax li setgħa mess il-vettura de quo. Huwa jgħid li mess xi karozza, li iżda ma setgħax jiftakar liema karozza kienet u l-anqas setgħa jiftakar id-data meta kienet. Kien biss madwar disa' snin wara l-akkadut li l-impronta misjuba fuq barra tal-vettura derubanda ġiet imqabla mal-impronti diġitali tiegħu fid-database AFIS li waslet għal *positive hit* li ssarfet imbagħad fl-azzjoni kontra l-appellant. Biss minbarra din il-prova ta' impronta diġitali fuq barra ta' vettura li kienet parkeġġjata fil-pubbliku, oġġettivament, il-Prosekuzzjoni ma kellha ebda prova oħra soda a kariku tal-appellant.

50. Dan allura jfisser li provi diretti kontra l-appellant ma kienx hemm. Ħadd ma identifikah bħala dak ir-raġel li kien qiegħed jiżgassa lil dik il-karozza, la l-vitma u l-anqas ħadd ieħor. Ma ġewx prodotti provi oħra li jistgħu jindikaw l-ilbies li kien liebes l-appellant dakinhar tas-serqa, l-anqas provi oħra li juru biċ-ċert li kien hu li kien qiegħed jisgassa l-karozza. Indizji li kien hemm kienu tnejn – l-impronta tiegħu fuq barra tal-vettura u l-fatt li l-appellant stess stqarr li darba kien ftakar li kien serrah ma karozza għax kien qiegħed iniggżu ż-żarbun imma ma kienx daqshekk kmieni filgħodu meta seħħ dan. Huwa kien jgħaddi minn hemm għax jgħid li kien għarus f'dawk l-inħawi. Dawk huma l-provi li hemm f'dan il-każ.

51. Fil-fehma ta' din il-Qorti, hemm indizju wieħed – l-impronta diġitali fuq barra tal-vettura de quo. Iżda dan l-indizju fuq barra ta' vettura li tinsab f'post pubbliku, skont ġurisprudenza soda, ma kienx tali li waħdu – u anke bl-ispjegazzjoni mogħtija mill-appellant – jkun jipperswadi b'mod konvinċenti dwar l-involviment tal-appellant fl-isgass – aktar milli fil-mess tal-vettura. Għalhekk dan l-indizzju waħdieni kien faċilment skreditabbli. L-impronta diġitali tal-appellant fuq barra tal-vettura setgħet tagħti interpretazzjonijiet differenti, kif fil-fatt ġara f'dan il-każ. B'hekk ma jistax jingħad li kienet prova univoka u preċiża. Anzi semmai kien hemm nuqqas ta' indizji oħra li jikkonverġu fl-istess direzzjoni. Oġġettivament, il-provi – imneżża minn kull influwenza negattiva naxxenti mill-passat kriminoġeniku tal-appellant - ma setgħux iwaslu għal-ħtija f'dan il-każ.

52. Fil-fehma tal-Qorti f'dan il-każ, fuq dik il-kwalita ta' provi, u għar-raġunijiet iżjed il-fuq imsemmija, din il-Qorti ma tqisx li l-konklużjoni milħuqa mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) kienet legalment u raġonevolment korretta.

DECIDE

Għaldaqstant, din il-Qorti qiegħda tiddeċiedi billi tilqa' l-appell, tħassar is-sentenza appellata u b'hekk tillibera lill-appellant minn kull imputazzjoni, ħtija u piena kontra tiegħu f'dan il-każ.

Aaron M. Bugeja
Imħallef